

จากท่าช้างถึงท่าพระจันทร์

ศรีบูรุษ รัตน์เจริญขจร

อยากเป็นส่วนหนึ่งของมหาวิทยาลัยในความรู้สึก จึงเกิดบันทึกความทรงจำ ล้วน ๆ ที่ช่วยทบทวนตนเอง

ฟังเพลง

ในห้องเรียนวันนั้น อาจารย์ชัญญ์ วงษ์วิภาค เปิดเพลงให้นักศึกษาฟังสองเพลง คือ “Tell Laura I love her” และเพลง “ลำดวนทองดี” โดยเพลงหลังนำทำนองเพลงแรก มาใส่เนื้อร้องภาษาไทย ไม่แปลกใช่ไหมสำหรับเพลงแปลงที่มีอยู่ทั่วไป แต่ในห้องเรียน มหาวิทยาลัยเราได้เรียนรู้ว่า เพลงเป็นวัฒนธรรมประเภทหนึ่ง แม้ว่าเราจะรับนำมาจาก อีกวัฒนธรรมหนึ่ง แต่เราได้ผสมวัฒนธรรมตนเองเข้าไปด้วย ดังเห็นได้จากเนื้อเพลง ต้นฉบับที่ทอมมีไปแข่งรถเพื่อให้ได้เงินมาซื้อแหวนให้คนรักคือลอร่า ขณะที่นายทองดี ไปแข่งวิ่งควายด้วยจุดประสงค์เดียวกันเพื่อลำดวน อีกทั้งยังแสดงวัฒนธรรม (ที่เหมือน จะเป็น) สากล คือความรักอมตะที่ไม่มีวันตายแม้จะสิ้นลมหายใจ จากผัสสะนี้สร้างความประทับใจและอาการตกหลุมรักวิชาสามัญมหาวิทยาลัยในใจข้าพเจ้า

ลงสนาม

สนามคือห้องเรียนจริงของนักเรียนมหาวิทยาลัย หลายวิชาพาไปต่างจังหวัด ไปนอนในวัดไปคุยกับชาวบ้าน แต่สนามที่ข้าพเจ้าเลือกเพื่อเขียนรายงานก่อนจบ (สารนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ ซีลิส เดอะซีด...อะไรก็ตาม) เป็นสนามในมหานคร คือลาน

พระบรมรูปทรงม้า ที่ไม่ใช่ชุมชน ไม่มีหลังคาเรือนให้หนี ไม่มีงานศพให้ตื่นเต้น และไม่มึงงานบวชให้ตื่นใจ ผัสสะที่ได้จากสนามจึงไม่โรแมนติกแบบเราได้กลายเป็น ส่วนหนึ่งของชุมชนนั้น หรือเดินเข้าได้ทุกหลังคาเรือน แต่เป็นการสัมผัสถึงการทลาย กำแพงคนเมืองเพื่อเข้าไปพูดคุย ร่วมสวดมนต์กลางลานพระรูป และคอยเดินหนีการ รุมเร้าของนักขายของบูชารุ่นเยาว์ สนามของนักเรียนมหาวิทยาลัยไม่สวยหรู ไม่มี หลอดทดลอง ไม่เร้าใจเหมือนที่วาดฝัน แต่เป็นสนามที่มีชีวิตชีวา เพราะสิ่งที่ศึกษาคือ มนุษย์ตัวเป็นๆ

เดินเรียน

“ไปเรียนธรรมศาสตร์ อยาต่อที่เดิม” คำตอบที่ได้รับจากที่ปรึกษา อาจารย์ ปรานี วงษ์เทศ เมื่อข้าพเจ้าคิดจะเรียนต่อ ดังนั้นห้องเรียนมหาวิทยาลัยของข้าพเจ้า จึงเปลี่ยนไป สถานที่ช่างกว้างใหญ่ แต่อบอุ่นดีมีเพื่อนเรียนด้วยกัน 7 คน และปีแรก เราไม่มีห้องเรียน...

ห้องเรียนของเราเปลี่ยนไปเรื่อยในปีแรก บางวิชาเรียนที่ตึกคณะสังคม สงเคราะห์ บางวิชาเดินไปเรียนตึกคณะนิติฯ จนปีสองจึงมีห้องเรียนเป็นหลักแหล่งที่ ตึกหอสมุดเดิม ชั้น 4 ผัสสะที่ผ่านเข้ามาในความทรงจำไม่ใช่เนื้อหาวิชามหาวิทยาลัย แต่สัมผัสเห็นความรู้สึกของพื้นที่กำลังก่อสร้างเป็นอาคารโรงอาหารริมน้ำ ก้อนดินสีเข้ม ถูกขุดลึกลงไปเรื่อยๆ จากองศาการมองเห็นที่ระเบียงชั้น 4 โสัดดับเสียงตอกเสาเข็ม เป็นจังหวะหนักหน่วงสม่ำเสมอ เป็นความรื่นรมย์ที่ได้ลุ้นดูความก้าวหน้าของความคิด มนุษย์ในการใช้พื้นที่ และยิ่งรื่นรมย์ที่ได้เห็นแนวอิฐสีส้มซ้อนตัวอยู่ด้านล่างนั้น (ปัจจุบัน คือกองอิฐหมี่มาที่นำขึ้นมา-อนุรักษ์?-ไว้ที่โรงอาหาร)

ลงสนาม (อีกแล้ว)

ห้องเรียนที่นี้แตกต่างไปจากห้องเรียนแรก ไม่เคยรู้ว่าจะได้นั่งเรียนกับอาจารย์ ธีรยุทธ บุญมี นักคิดนักต่อสู้เดือนตุลา แม้วิชาแนวคิดที่อาจารย์สอนยากจะเข้าใจนัก แต่สิ่งที่ได้ฝึกคือการ “คิด” และประโยคคลาสสิกที่ติดใจมากคือ I think therefore I am (Rene Descartes) นอกจากนั้น ยังไม่ได้เตรียมใจด้วยว่าต้องเรียนมหาวิทยาลัยกายภาพ อีกแล้ว วิชาที่เป็นยาขมส่วนตัว แถมยากกว่าเดิม ทั้งยีนส์ ไครโมโซม ไครองสร้าง พันธุกรรม หรือไมโตคอนเดรีย...คำสุดท้ายสร้างผัสสะบางอย่างในลำคอ ทุกวันนี้ยังไม่อาจจำได้ในส่วนใดของเนื้อสมองว่า “มันคืออะไร”

สนามที่สอง ข้าพเจ้าเลือกร้านกาแฟแบรนด์ใหญ่ใจกลางเมือง สภาพกำแพงของคนเมืองไม่ต่างจากสนามแรกและดูจะตั้งตระหง่านมากกว่า การทลายกำแพงไม่สำเร็จหลายกรณี แต่หลังจากนั้นชดกาแฟทุกวันจนตึกตื้นก็มีเรื่องราวให้เขียนได้มากมายจนกลายเป็นวิทยานิพนธ์ ความรู้สึกเสียตายเกิดขึ้นบ่อยครั้งเมื่อมองย้อนกลับอยากเขียนให้ดีกว่านั้น ถ้ารู้ว่าสิ่งที่เขียนไว้จะติดตัวมาจนทุกวันนี้ มีคนอ่านมัน มีคนค้นเจอ และมีคนนำมาตีกลับมาใช้ให้ระลึกถึงอยู่เนืองๆ เจ้า “กาแฟความรู้”

เส้นทางและผัสสะ

ชีวิตที่มีวิถีอยู่แถบละแวกเดิมในบางช่วงเวลา ทำให้ทุกขณะที่ต้องผ่านทางความรู้สึกบางอย่างมักพัดผ่านเข้ามาในใจทุกครั้ง ร้านขายของเก่า ร้านหนังสือ แผงพระเครื่อง หรือท่าเรือข้ามฟากที่คุ้นเคย ย่านที่ทางเดินบนบาทวิถีสามารถจับจ่ายของกินของใช้ได้ตลอดเส้นทางโดยได้ฝึกฝนวิชาเดินหนีบกายหลบพระไปพร้อมกัน

ถามว่าแนะนำตัวเองเป็นนักมานุษยวิทยาหรือไม่หลังเรียนจบ ประดักประเดิดเกินไปสำหรับข้าพเจ้า เพราะรู้สึก่วิชามานุษยวิทยาไม่ได้จบลงหลังอาการตื่นตันที่เห็นเล่มวิทยานิพนธ์ตั้งเรียงอยู่ในรถเข็นผักถูกส่งมาจากร้านถ่ายเอกสาร แต่วิชามานุษยวิทยาได้หล่อหลอมทักษะบางอย่างเข้ามาในชีวิต มานุษยวิทยาเป็นศาสตร์ที่เรียนรู้ได้ไม่สิ้นสุด หมุนรอบตัวก็พบเห็นสิ่งที่ศึกษาได้ และทุกวันนี้ข้าพเจ้ายังคงเป็นนักเรียนมานุษยวิทยา